

Kdo přečte tento příběh

Jedna z posledních kapitol románu Lydie Romanské **KLETBA PODLE JUSTINY** (nakl. Pavel Mervart, Červený Kostelec 2020, obálka Lud'ka Josky, 359 s.) má v názvu otázku *Kdo napíše tento příběh*, příběh, který je už téměř celý napsaný. Pro čtenáře je to výzva. Výzvou je vlastně celý román, už jeho titul: jaká *kletba*? kdo je *Justina*? a proč *podle*? Náruživý čtenář si vzpomene na Irvingův *Svět podle Garpa* a řekne si, že ho čeká příběh napínavý, vzrušující. Méně zkušenému už první slovo titulu napoví, že se může těšit na luštění záhad, na to, co se vymyká domněle nezajímavému všednímu dni, tomu, co se dá snadno vysvětlit. Je skutečně na světě nějaká kletba? Není to něco mezi nebem a zemí? A co to *podle*? Dlouho utajená Justina je tak mocná, že příběh se děje z její vůle?

Jsou romány, jejichž závěr *potvrdí*, že svět je v podstatě *dobrý* (to v případě, že všechno šťastně dopadlo, zlo bylo dopadeno a potrestáno, láska a pravda zvítězila nad lží a nenávistí), anebo naopak *hrozný* (příběhy s tragickým koncem, paradoxně potěšující dobré nešťastné duše, že v neštěstí nejsou samy). Román Romanské místo takového *stvrzujícího* vyústění dává čtenáři jedinečnou příležitost *živoucí účasti* na pronikání k tajemství lásky, přátelství, rodiny, ke smyslu obětavosti a odpovědnosti i k nesmyslu, jakým je pachtění, chtění zisku, výhod, moci, slávy i utajování, a zejména vražedný nesmysl války. V podtitulu knihy je časové určení *1915-2015*, tedy sto a jeden rok, z nichž bylo deset krutých let dvou světových válek, ale příběh se vrací až do roku 1866, do roku války prusko-rakouské, o níž si dnes a včera leckdo připomíná ne její oběti, ale toho, co *u kanónu stál a furt jen ládo ládo ládoval*.

Celý podtitul pozoruhodného románu (chybí žel na titulním listě, čte se jen v tiráži) zní *Ze Slezska 1915-2015*, a to ujišťuje čtenáře, že příběh se neděje kdekoli u nás, ale čerpá z života, jazyka a paměti zcela určitého rázovitého kraje, z paměti už zčásti zvětralé, zasuté, a právě ji oživující. A kdyby jen to. Už v Prologu se dočítáme, že středem děje je chalupa Zrubalových ve Svinově. Kdo snad neví, kdeže Svinov, dnešní městskou část motavskoslezské metropole Ostravy hledat a jakou má historii, věz, že v románě je to lokalita, malé území na *pomezí* rozdílných celků, a že je to ona pověstná kapka, v níž se zračí, zvláště ostře v řeznické rodině Zrubalů, protichůdné zájmy, události a osudy aktérů i ubohých obětí velkých Dějin, dějin šílených i krásných, vždy tajemných, šťastných i temných; nevypočitatelných.

Kdo román *Kletba podle Justiny* přečte, nedá ho už z ruky; nedá mu to a bude ho číst často znova, aby se víc vyznal v něm i v sobě. Jakože se v sobě nikdy definitivně nevyznáme.

Milan Blahynka